

येत्या वर्षाअखेरीस 'इन्सॅट ३ डी'चे प्रक्षेपण

**'कल्पना-१' नंतर भारताचा
दुसरा हवामानशास्त्रीय उपग्रह**

**'आयएमडी'च्या नवनियुक्त
महासंचालकांची माहिती**

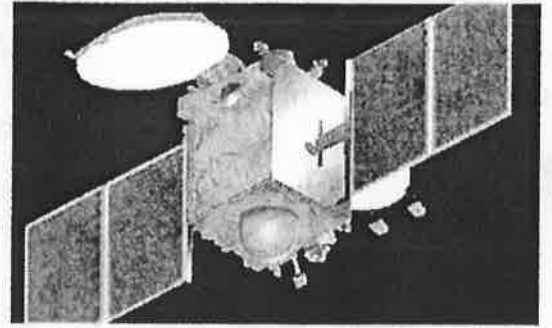
म. टा. प्रतिनिधी ■ पुणे

matapune@inditimes.com

देशातील हवामानाच्या विविध पैलूंवर चोवीस तास नजर ठेवणारा 'इन्सॅट ३ डी' हा भूरिथर उपग्रह या वर्षाखेरीस प्रक्षेपित करण्यात येणार असून, त्याच्याकडून मिळणाऱ्या माहितीद्वारे हवामानाचा अंदाज अधिक अचूक वर्तविण्यास मदत होणार आहे. अशी माहिती भारतीय हवामानशास्त्र विभागाचे (आयएमडी) नवनियुक्त महासंचालक डॉ. लक्ष्मण सिंह राठोड यांनी सोमवारी दिली.

'कल्पना-१' या उपग्रहानंतर 'इन्सॅट ३ डी' हा भारताचा पूर्णपणे हवामानशास्त्राला वाहिलेला दुसरा भूरिथर उपग्रह आहे. डॉ. अजित त्यागी यांच्या निवृत्तीनंतर कृषी हवामानशास्त्रज्ञ डॉ. राठोड यांची आयएमडीच्या महासंचालकपदी निवड झाली. महासंचालकपदाची सूत्रे हाती घेतल्यानंतर प्रथमच पुणे भेटीवर आलेल्या डॉ. राठोड यांनी 'आयएमडी'च्या आगामी योजनांबाबत पत्रकारांशी संवाद साधला. हवामान अंदाजांमधील अद्ययावत शास्त्रीय माहिती शेतकरी आणि नागरिकांपर्यंत पोचविण्यावर भर देणार असल्याचे त्यांनी यावेळी सांगितले.

'अधिक स्थानिक पातळीवरचा आणि नेमका हवामान अंदाज वर्तवता यावा यासाठी आयएमडीचे आधुनिकीकरण सुरू आहे. त्याअंतर्गत देशभरात ५५० स्वयंचलित हवामान केंद्रे, १३५० स्वयंचलित पर्जन्यमापक, तसेच १५ डॉप्लर वेदर रडार बसविण्यात येत आहेत. येत्या वर्षाअखेरीस पूर्णपणे हवामानशास्त्राला वाहिलेला इन्सॅट ३ डी हा भूरिथर सॅटेलाइट प्रक्षेपित करण्यात येणार आहे. भारतीय अवकाश संशोधन संस्थेने (इस्रो) या सॅटेलाइटची निर्मिती केली आहे,' असे राठोड यांनी स्पष्ट केले. 'या सॅटेलाइटमुळे जमीन आणि समुद्रातील स्थितीच्या अधिक अचूक नोंदी



'डब्ल्यूएमओ'च्या बैठकीचे उद्घाटन

'जागतिक हवामानशास्त्र संघटने'च्या (डब्ल्यूएमओ) प्रशिक्षण विभागाच्या २५ व्या वार्षिक बैठकीला पाषाण येथील राष्ट्रीय हवामानशास्त्र प्रशिक्षण संस्थेत (एनएमटीआय) सोमवारी प्रारंभ झाला. डॉ. राठोड यांच्या हस्ते या बैठकीचे उद्घाटन झाले. बदलत्या हवामानाच्या स्थितीत जागतिक स्तरावर हवामानशास्त्राच्या प्रशिक्षणाचे निकष काय असावेत या विषयावर या बैठकीत चर्चा होणार आहे. 'डब्ल्यूएमओ'च्या प्रशिक्षण विभागाचे संचालक जे. विल्सन, कॅनडाच्या हवामानशास्त्र विभागाचे केंट जॉन्सन, डॉ. अजित त्यागी आणि एनएमटीआयचे संचालक डॉ. सोमनाथ दत्ता यावेळी उपस्थित होते.

उपलब्ध होणार असून, चक्रीवादळे, तसेच आपत्कालीन स्थितीमध्ये नागरिकांना आगाऊ सूचना देण्यासाठीही या उपग्रहाची मदत होणार आहे.' असे ते म्हणाले. हवामानातील बदलांमुळे भारतासारख्या देशात हवामानातील चढ-उतारांची तीव्रता वाढली आहे. त्याचा परिणाम पिकांवर होत असून, उपाययोजना करण्यासाठी 'आयएमडी'तर्फे प्रयत्न करण्यात येत असल्याचे डॉ. राठोड यांनी सांगितले.